

خبر

روحانی گفت نامزدها بگویند تقابلی هستند یا تعاملی

طعنه‌های رئیس‌جمهور

● **شرق**: کمتر از سه ماه دیگر، حسن روحانی صندلی ریاست دولت را به رئیس‌جمهور بعدی تحویل خواهد داد. شورای نگهبان هنوز افراد تأییدصلاحیت‌شده را اعلام نکرده، ولی با توجه به آتانی که در هفته پیش به وزارت کشور رفتند و ثبت‌نام کردند، می‌توان حدس زد چه کسانی برای جانشینی روحانی رقابت خواهند کرد که در میان آنها چند منتقد سرسخت دولت فعلی نیز وجود دارد. شاید همین باعث شده تا پیش از آنکه آنان در زمان تبلیغات و مناظره‌ها به نقدهای آتشین علیه دولت هشت‌ساله روحانی بپردازند، او پیش‌قدم شده و از اقداماتش دفاع کند. حسن روحانی روز گذشته در جلسه هیئت دولت گفته امیدوارم شاهد ترکیب بسیار خوب و مناسبی از نامزدها باشیم. او ادامه داد: «نظام ما دو پایه اساسی به نام‌های اسلامیت و جمهوریت دارد. اگر خدای نکرده دروغ و البته تهمت رواج پیدا کند، اسلامیت از بین می‌رود و اگر مشارکت کاهش پیدا کند، جمهوریت متزلزل می‌شود.»

رئیس‌جمهور در لافافه به رفتارهای رئیس‌دولت قبل که این روزها از همه چیز انتقاد می‌کند، اشاره کرد و به طعنه گفت: «ما در همه جا باید شاهد راست‌گویی و گزارش درست باشیم و به مردم برنامه‌های خود را ارائه بدهیم؛ فحش‌دادن که برنامه نمی‌شود. آدم وقتی برخی موارد را مشاهده می‌کند، می‌بیند که اگر فحش را از طرف بگیري، خلع سلاح می‌شود و همه‌چیزش فحش‌زدن است؛ درحالی‌که امروز مردم از کاندیدها برنامه می‌خواهند.»

روحانی به ماجرای بابک زنجانی در دولت محمود احمدی‌نژاد هم اشاره کرد و گفت: «مدت‌ها بود می‌خواستیم یک چیزی را بگویم؛ اما آن را فاکتوری می‌گرفتم و از آن رد می‌شدم. قبل از این دولت یک سال، یک‌سال‌و‌نیم نفت تمام در دچار تحریم شد که البته تحریم به معنای امروز نبود و مثلا یک میلیون بشکه استنتا بود و بقیه آن تحریم بود و ناچار بودند آن مقدار اضافه را به روش‌های دیگری بفروشند. شما ببینید در همان مدت کوتاه چه فسادی اتفاق افتاد که فقط یک نمونه، آن نمونه معروف بود که از آن خبر دارید و میلیاردها دلار پول ملت را بردند و هنوز هم معلوم نیست آن پول چه شد و کجا برندن؟»

او ادامه داد: «ما حتی اصرار کردیم و من نامه نوشتم که این آقا را در اختیار وزارت اطلاعات بگذاریم و بگذاریم دربیاید که بوده و کجا برده؛ ولی گفتند نه دیگر ما می‌بریم به یک گوشه‌ای و ما هم گفتیم دیگر خودتان می‌دانید. ما در آن سه‌سال‌ونیم نه‌تنها تحریم را دور زدیم؛ بلکه بیشتر هم دور زدیم و البته کار خوبی هم کردیم و هر کسی تحریم را دور زد، باید دستش را ببویسم. با وجود اینکه این‌ دوزدن تحریم پیچیده‌تر هم بود، هیچ فسادی در آن نبود.»

رئیس‌جمهور به مذاکرات وین نیز پرداخت و با اشاره به کسانی که از مذاکرات وین ناراحت هستند، گفت: «اینها فکر می‌کنند وین همین بغل‌هاست؛ درحالی‌که وین یک شهر دیگر است.

مدام می‌گویند چرا مذاکره می‌کنید. درحالی‌که این دولت در هشت سال خود مذاکراتی نکرد؛ مگر اینکه از آن موفق بیرون بیاید.»

او به سعید جلیلی، نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری و مسئول تیم مذاکره دولت قیل، نیز اشاره‌ای کرد: «دوران قبل تمام شده، بعضی‌ها هم در آن زمان به مذاکراتی رفتند؛ مگر اینکه یک قطعه‌نامه علیه ایران گرفته و آمدند؛ اما من امروز به مردم قول می‌دهم پایان مذاکرات من پیروزی ملت ایران است و ما همین امروز هم قدم‌های بزرگی در این زمینه برداشته‌ایم.»

او ادامه داد: «ما می‌خواهیم مشکل صادرات و واردات را برداریم؛ اما شما چرا ناراحت می‌شوید. ما می‌خواهیم تحریم را برداریم؛ اما سدهای عزاداری می‌کنند. والله بالله اگر کسی‌امتی ملی را کنار گذاشت و به دنبال منافع حزبی، جناحی و قبیله‌ای رفت، به مردم خیانت کرده است.»

روحانی همچنین از دولت خود دفاع کرد و گفت مسیر ما در این مدت درست بوده است. او البته گفت ممکن است کسی بگوید که این مسیر درست‌که به اهدافمان رسیدید، به خاطر صبر مردم بوده که این حرف کاملا درست است.

رئیس‌جمهوری ادامه داد: «از طرفی ممکن است کسی بگوید که در این‌موقفت‌ها مقام معظم رهبری حمایت و کمک کرده‌اند که این هم درست است؛ چراکه همیشه این‌گونه بوده که رهبری هدایت و کمک کرده و اصلا مگر می‌شود بدون کمک رهبری به موفقیت رسید. در برجام هم اگر ما موفق شدیم، همین‌گونه بوده و قدم به قدم خدمت آقا فرقیتم که رؤسای قوا هم بودند و ایشان در مراحل مختلف چه به صورت کتبی و چه شفاهی به ما کمک کردند. تمام دستورات کتبی و شفاهی رهبری مرحله به مرحله هست و الان هم راجع به وین هست؛ مثلا همین چند هفته پیش دستوری درباره وین دادند که من همان را ابلاغ کردم تا انجام شود. به هر حال ما بدون وحدت پیش نمی‌رویم.»

ادامه در صفحه ۳

سیاست

در گفت‌وگو با «شرق» مطرح شد

محدودیت‌های روحانی به روایت معصومه ابتکار

نباید به سمت یک‌دست‌شدن قدرت حرکت کنیم

صورت امیدوارم چند لایحه دیگر را هم تقدیم مجلس کنیم.

کاآیا فشارهای خارجی تأثیری در تغییر وضعیت زنان در ایران دارد؟

فشار خارجی یعنی اینکه فکر کنیم به خاطر یک قطع‌نامه و موضع‌گیری که صورت می‌گیرد، بخوایم رویکردی را تنظیم کنیم که این‌طور نیست.

ما رویکردهای ملی داریم که در خیلی از آنها هم با همت زنان پیشرفت‌های چشمگیری اتفاق افتاده و هیچ ارتباطی هم به کنوانسیون‌های بین‌المللی ندارد. اینکه این‌گونه تحلیل کنیم که اتفاقات مثبت در راستای حقوق زنان از دستورالعمل‌های بین‌المللی است، ناشی از یک خودکم‌بینی است. فرهنگ دینی ما جایگاه مرتفعی را برای زنان در نظر دارد که البته کج‌فهمی‌هایی در ارتباط با برداشت‌های دینی یا در خرده‌فرهنگ‌ها نسبت به زنان، ابهاماتی را ایجاد می‌کند. زنان ایرانی شایستگی‌های خود را در بسیاری از عرصه‌ها نشان داده‌اند که ناشی از روحیه پیشروی آنها و انگار م‌ترقی اسلام به زن است. در مواردی شاید تفاوت‌های فرهنگی وجود داشته باشد، ولی بحث غالب نیست. اینکه عده‌ای سعی دارند هر پیشرفتی را به فمینیسم نسبت دهند، نشان می‌دهد درک درستی از اسلام واقعی ندارند. آیات قرآن را برای آنها می‌گوئیم که هیچ تفاوت و برتری‌ای در این کتاب آسمانی بین زن و مرد وجود ندارد و کسی دراند حتی این را هم با فمینیسم اسلامی مرتبط کنند که جای تأسف دارد. جفا به اسلام و تعالیم پیامبر و انمه است اگر بخوایم نگاهی تبعیض‌آمیز و واپس‌گرا را به دین نسبت دهیم و نگاه‌های مترقی را به بیگانگان نسبت دهیم و مخصوصا بعد از انقلاب که فقهی‌های مترقی مثل امام را داشتیم با نگاه پیشرویی که نسبت به آن‌ها داشتند. همین‌طور این نگاه را مقام معظم رهبری ادامه دادند و زمینه را فراهم کردند و امروز می‌بینیم در عرصه‌های مدیریت، زنان ایرانی در کنار دیگر درخشش‌ها موفق بوده‌اند و در پیامی که مقام معظم رهبری به ۱۷ هزار همسر شهید و جانباز دادند، به‌صراحت به عرصه مدیریت به‌عنوان یکی از عرصه‌های مهم درخشش زنان ایران اشاره کردند. این یعنی حرکت به جلو، یعنی اینکه کشور ما در این زمینه با وجود همه سختی‌ها، به‌خصوص جنگ اقتصادی که یقینا حرکت ما را کند کرده، شاهد پیشرفت زنان در این دوره بوده است.

ضمن اینکه حتما از خرد جمعی و تجربه جهانی باید درس و عبرت بگیریم. یعنی جاهایی که خطا صورت گرفته تبعات آن خطاها را در سیاست‌ها دیده‌اند. باید هم به تبعات خطاها توجه شود و هم به جاهایی که پیشرفت و تجربیات موفق بوده است. نکته جالب این است که به مرحله‌ای رسیده‌ایم که الگوهای موفقی را در زمینه‌هایی مثل کارآفرینی زنان داریم. کار مشترکی را با زاین انجام دادیم. تحقیق مشترک درباره شرایط زنان کارآفرین ایران و زاین در سال ۹۷ که ابعاد بسیار جالبی را تبیین کرد. همین‌طور با کشور اندونزی این‌کار را پیش بردیم. در موضوع خانواده و بحث گفت‌وگوی ملی خانواده تجربه ایران برای کشورهای حوزه اسلامی و در حوزه بین‌المللی مورد توجه قرار گرفت و برای انجمن حمایت از خانواده که باعث شد مرکز تعالی گفت‌وگوی خانواده آیتسکو در تهران تأسیس شود. در اسفند ۹۹ نیز با زنان غرب آسیا نشستی برای تعریف الگو و دستاوردهایش داشتیم.

کا معصومه ابتکار اصلاح‌طلب است یا اصولگرا؟
این سؤال پیچیده‌ای هست. اختارم این است که اولین بار در دولت آقای خاتمی وارد عرصه رسمی فعالیت در دولت شدم و ایشان برای نخستین بار یک خانم را به معاونت ریاست‌جمهوری منصوب کردند. همان موقع این‌فضا برای دولت ایجاد شد که خانم‌ها در عرصه‌های عالی مدیریت سهم داشته باشند. بنابراین طبعاً با نوع تفکر و دیدگاه‌های آقای خاتمی از نظر سیاسی هم‌خوانی داشته و دارم؛ حالا این می‌خواهد اصلاحات باشد یا انتلاف راهبردی بین اصلاحات و اعتدال. چون در این دوره تحول بزرگی در موضوع اعتدال اتفاق افتاد و نقش آقای روحانی در پیشبرد این گفت‌مان بسیار مهم بوده است. فکر می‌کنم ما باید نگاهی جامع و فراجناحی در ارتباط با این دسته‌بندی‌های سیاسی ببینیم.

پایگاه اعتدال تضاد ایجاد کنند. شکی در محبوبیت جریان اصلاحات وجود ندارد و همه می‌دانند این پایگاه رای در بین جوانان و مردم اعتبار دارد ولی همیشه این تلاش بوده که برخی در این دام بیفتند. **کا بحثی که جامعه امروز با آن مواجه است، تضعیف نهاد انتخابی و کاهش مشارکت است. به نظر شما برای افزایش مشارکت چه باید کرد و پیش‌بینی شما از انتخابات ۱۴۰۰ در این‌باره چیست؟**

نکته مهمی است. متأسفانه این‌طور به مردم القا شده که هر چه رای دهید، چیزی تغییر نمی‌کند و وضعیت بدتر شده است. حتی قبل از شرایط امروز، وقتی فقط سه ماه از انتخابات سال ۹۶ می‌گذشت، هشتک من و شیمانم را راه انداختند و جرقه بی‌نظمی‌ها را از مشهد زدند که تلاشی برای بی‌ثبات‌کردن و ناامیدکردن و به‌شکست‌رساندن این دولت بود. این با توجه به قدرت و نفوذ رسانه ملی و بسیاری از ابزاری که داشته‌اند، هم در معادلات اقتصادی، هم فرازوتنشیب‌های سیاسی بی‌تأثیر نبوده است. مثلا در قضیه مرغ ماچرا چه بود؟ یا مسئله ارز یا مسئله واکسن. کشور تحریم است و هر وقت به عوارض ناشی از آن اشاره می‌شود، تحریم‌ها آن قدر اثر ندارد؟ بانک‌های بین‌المللی یک حساب بانکی را از بانک‌های ایران نمی‌پذیرند. وقتی ایران نمی‌تواند هیچ معامله‌ای انجام دهد، چطور گفته می‌شود تحریم‌ها هیچ اثری ندارد یا می‌گویند چطور در مرغ که تولید داخلی است، می‌خواهد اثر بگذارد؟ کسی اگر کمترین آشنایی‌ای را داشته باشد، می‌داند که نتایج‌ره کالایی مثل مرغ یک بخش عمده‌اش متأسفانه واردات است و اینکه هیچ کشوری در دنیا نمی‌تواند همه کالاهای کشاورزی را خوددش تولید کند؛ مخصوصا یک کشور کرب آب مثل ایران که اصلا نمی‌تواند اتکا به کل سبد غذایی کشور را روی منابع داخلی ببرد. با توجه به این‌همه مسئولیتی که در برابر آب داریم و خشک‌سالی که برکشته و الان یکی، دو سال شرایط بهتر بود؛ اما روند کلی کشور به سمت خشک‌سالی است، حتما باید بتوانیم با همسایگان و کشورهای منطقه تعامل کنیم و بتوانیم محصولات کشاورزی را مبادله کنیم و این مسئله مهمی است که گفته نمی‌شود. فقط می‌گویند شرایط فعلی به خاطر رای شماست و بد انتخاب کرده‌اید که منجر به ناامیدی می‌شود.

اهداف تحریم‌های ترامپ هم همین بود. او بدون تردید به دنبال براندازی و ناامیدی و جنگ روانی علیه مردم ایران بود تا کشور به سمت فروپاشی مطلق برود؛ اما با وجود شرایط سخت کرونا و تحریم‌ها کشور دچار فروپاشی اقتصادی نشد و ما باید برای مردم واقعیت‌ها را بگوئیم. جناحی فکرکردن به اساس مردم‌سالاری و مبانی ارتباط بین مردم و حاکمیت لطمه می‌زند و متأسفانه برخی در رسانه ملی به این مسائل باور ندارند و گروه‌های دیگر که سعی می‌کنند این‌گونه القا کنند که دولت درد و غرارتگر است؛ اما این تصور گریبان همه را می‌گیرد. دلیل کاهش مشارکت ایجاد حس انسداد میان مردم است که می‌خواهند القا کنند که انسدادی در مسائل مختلف وجود دارد و در مسائل زنان هیچ تغییری ایجاد نمی‌شود. درحالی‌که تلاش واقعیت‌ها بوده و بخش دیگر حمایت‌هایی بوده که از خانم‌ها صورت گرفته است. با‌اواخر تابستان داخلی مشارکت پایین را می‌توانستند تا رای بیاورند که حتی حاضر به این هستند که در مناسبات بین‌المللی مشکلات کشور را نتوانح حل کنیم که از نظر آرا و حس امید به آینده مردم اتفاق مثبتی رخ ندهد که مردم حس کنند تغییر حاصل می‌شود. من فکر می‌کنم ما باید اول از همه تلاش کنیم واقعیت‌ها را بهتر برای مردم تبیین کنیم؛ یعنی اینکه در چه شرایطی در سال‌های ۹۰ و ۹۱ بودیم و بتوانیم روندها را نشان دهیم که کار سختی است. نگاه آقای روحانی هم سطحی نبوده و من امیدوارم ما تحولات خوبی در پیش داشته باشیم.

کا بحث وقایع ۹۶ و مشکلات دیگر را طبعی‌تاً تاکنون دولت متوجه شده است؟ چه کسانی پشت این وقایع بوده‌اند و مردم انتظار دارند دولت شفاف در این زمینه توضیح دهد. چرا رئیس‌جمهور در این‌باره توضیحی نداده است؟
اصطلاح دولت پنهان همه اینها را در بر می‌گیرد که آقای رئیس‌جمهور هم بارها به این مسئله اشاره کرده‌اند. دولت پنهان در اصطلاح بین‌المللی مجموعه‌ای است که قدرت دارد؛ ولی پاسخ‌گو نیست و شفاف هم نیست و سیاست‌ها و برنامه‌ها را می‌چیند. این ممکن است با شرایطی که کشور ما دارد، از بیرون اتفاق بیفتد و ممکن هم هست از داخل اتفاق بیفتد.

کا گویا با نیروهایی مواجهیم که سعی در محدودکردن رای مردم و اصلاح‌طلبان دارند. این اتفاق برخاسته از یک دوره بخصوص و در تقابل با دولت روحانی ایجاد شده یا سیستم در حال تغییر و حرکت به سوی یک‌دست‌شدن است؟
تجربه یک‌دست‌شدن موفق نبوده و فکر نمی‌کنم نخبگان و حاکمیت به آن مفهوم کلان بخواهند تجربه تلخ یک‌دستی قدرت را تجربه کنند.

ادامه در صفحه ۳

ادامه از صفحه اول

شهرآورد وزیر و وکیل

شاید در پاسخ بگویند که ما برنامه خود را پس از تأیید صلاحیت خواهیم داد؛ بسیار خب حرف درستی است اما باید بگویند که این برنامه آیا متضمن حرف‌های بزرگ و وعده‌های مانند گذشته و به دور از واقعیت است یا آنکه بررسی میدانی کرده‌اند و درباره واقعیت سخن می‌گویند. در این مجال به برخی واقعیت‌ها اشاره خواهد شد که نامزدهای تأییدصلاحیت‌شده لازم است درباره آن اعلام نظر کنند.

درباره تحریم‌های آمریکا: البته جناب آقای رئیسی حدود سه هفته قبل گفتند که برطرف‌کردن تحریم‌ها یک راهبرد ملی است. با توجه به این سخن باید یادآوری شود که تحریم‌ها منبعث از پنج قانون آمریکایی است که تحریم‌های مربوط به برجام دربرگیرنده بخشی از آن است. به فرض که فعالیت‌های مذاکراتی وین به نتیجه برسد؛ نهایتا بخشی از تحریم‌ها باقی می‌ماند؛ از جمله تحریم‌هایی که تحت عنوان «قانون تحریم جامع ایران» صورت گرفته و نهایتا فقط کنگره آمریکا می‌تواند این تحریم‌ها را بردارد. با توجه به فرمایش مقام معظم رهبری که گفتند فرض باید بشود که تحریم‌ها ۱۰ سال ادامه خواهد داشت، باید به این نتیجه رسید که زودن تحریم‌ها با حداقل بخشی از تحریم‌ها ممکن نخواهد بود؛ بنابراین رئیس‌جمهور باید برنامه خود را درباره تحریم‌ها بازگویی کند. فراموش نکنیم که سیاست مبارزه با آمریکا هم یک سیاست راهبردی جمهوری اسلامی است و این دو سیاست راهبردی ضد یکدیگر هستند و به قول علما جمع صدین ممکن نیست. حال کدام را باید برگزید؟ با توجه به قانون مصوب مجلس و لزوم خروج از NPT و تبعات آن، رئیس‌جمهور آینده برنامه خود را درباره خروج از NPT و احتمال طرح مجدد مسائل ایران در شورای امنیت و صدور قطع‌نامه‌های ضد ایران اعلام کند. نظر به ادامه سیاست ضدیت با امپریالیسم آمریکا و مبارزه با آمریکا هم یک مسئله کلان‌سازشی با آمریکا وجود نخواهد داشت و به‌همین‌دلیل به هر طریقی که فکر کنیم، محدودیت‌های صادرات نفت و تجارت به جهان خارج کساکان ادامه خواهد یافت. رئیس‌جمهور بعدی بگوید که نظرش در این خصوص چیست؟ همین‌طور بگوید که نظرش درباره مقررات FATF چیست و به آن چیست. توجه به محدودیت مالی دولت، در حوضت نفت و درآمد ارزی و تلاش برای ثابت‌کردن نرخ ارز از طریق فروش ارز در بازار آزاد (به نفع قاچاقچیان و خارج‌کنندگان سرمایه) و محدودیت ارزی کشور، دولت آینده منابع مالی مورد نیاز را چگونه فراهم می‌کند. همان‌طوره که مقام معظم رهبری فرمودند، سیاست خارجی کشور دست وزارت خارجه (دولت) نیست و بعد است در سیاست خارجی ما حداقل در میان‌مدت تغییری ایجاد شود و طبعاً فعالیت‌های اقتصادی بستگی بسیار به سیاست خارجی دارد. رئیس‌جمهور چه روشی را در پیش خواهد گرفت و مردمان چگونه باید زندگی کنند. یک زندگی انقلابی همراه با محرومیت یا زندگی فراخ و راحت؟ و چگونه می‌توان تولید ناخالص ملی را به‌همراه جاری‌کردن عدالت ارتقا داد؟ و چگونه عقب‌ماندگی کاملا مشخص از سند چشم‌انداز ۱۴۰۲ را می‌توان جبران کرد. البته این نکات را شاید بتوان سیاست‌های کلیدی نامید و طبعاً اگر همه اینها به شکل کنونی ادامه یابد، باید برویم به سوی کار در داخل و سیاست‌های جدید داخلی و به‌عبارتی کار بیشتر و بهره‌مندی کمتر و محدودیت‌های جدید برای مردم. زیرا نمی‌توان با این سیاست‌ها وعده معیشت بهتر به مردم داد. علاوه بر نکات بالا خوب است نامزد ریاست‌جمهوری نظراتش را درباره موارد زیر بگوید. البته برای حل بسیاری از موارد نیاز به قانون‌گذاری دارد. اما موضع‌گیری رئیس‌جمهور و اعلام نظرات او درباره راه‌حل بسیار ضروری است. به‌ویژه آنکه مقام معظم رهبری بر توجه به محدودیت امکانات کشور تأکید کردند و اینکه وعده‌های اجرانشدنی داده نشود. موضوع بانکداری کشور، رشد نقدینگی، تورم و رشد جهش‌دار قیمت‌ها و راه‌های مبارزه با آن، فروش ارز و سکه در بازار آزاد و مکانیسم قیمت‌گذاری ارز و اینکه سیاست‌های ارزی براساس سیاست شکست‌خورده یک‌سان‌سازی نرخ ارز است یا خیر؟، کولبری و سوخت‌بری و قاچاق. افزایش فاصله طبقاتی و بروز مظاهر این پدیده، مجوزهای مسکن بین‌محدودیت کیفی و کمی، افزایش تعهدات بیوم‌های اجتماعی، بیمه سلامت و تأمین هزینه‌های آن از سوی دولت، سرمایه‌گذاری خارجی، مقابله با زلزله، واردات کالای کشاورزی و چگونگی تداوم آن برای سال‌های آینده، چگونگی کشاورزی نوین برای مقابله با واردات و تدوین الگوی کشت برای جلوگیری از واردات محصولات کشاورزی و مصرف آب، حل موضوع رشد بی‌رویه مصرف انرژی در داخل، آینده انرژی اتمی در کشور، حل یارانه‌های پنهان و چگونگی ادامه آن، چگونگی یارانه‌های نقدی و حجم مورد نظر، حل مسئله بی‌کارتی و سایر مسائل اجتماعی. نامزدهای ریاست‌جمهوری لازم است موضع خود را به تفکیک و به‌روشنی برای همه مسائل ذکرشده اعم از اینکه در صدر مقاله آمده است یا ۲۰ مورد ذکرشده بیان کنند و به‌جای فعلی مشکلات‌عمل و مشترک‌الخطا هستند.